

09/07/2010

مترجم و نگارنده: غلام حضرت " عشرتی "

ذخائر منرال ها يا معادن در افغانستان

1- تاريخچه:

در رژيم جمهوري محمد داوود خان با شناخت بيشتر از ذخائر منرال ها يا معادن افغانستان ، به نقشه عالي و باكفيت به منظور سروى جيولوجى ضرورت احساس مى شد و روى اين هدف ، حكومت از ايالات متحده امريكا تقاضا نمود تا سروى جيولوجى افغانستان را در قسمت تهيه نقشه هاى مورد ضرورت ، كمك و مساعدت نمايد. ايالات متحده كه سالها قبل انتظار چنين تقاضا را داشت ، به درخواست حكومت افغانستان لبيك گفت . توپو گرافر ها يا نقشه برداران ايالات متحده امريكا ، از سال 1958 الى 1959 ، 1337 الى 1338 ، پرواز هاى امتحانى شان را غرض تهيه نقشه هاى مورد ضرورت در سر تا سر افغانستان ، شروع نموده بودند.

از آنجا كه اتحاد شوروى مخالف تهيه نقشه ها توسط ايالات متحده امريكا بود ، ساحات شمال يا 1/3 مساحت كشور را به بهانه اينكه توپوگرافر هاى امريكائى را از سرحدات كشور خود دور نگاه داشته باشد، تهيه نقشه آنرا به دوش خود گرفت.

باوجود آنكه كار نقشه گيرى توپوگرافر ها از ارتفاعات بلند كنترول مى گرديد ، با آنهم دو سبت نقشه هاى كه توسط توپوگرافر هاى امريكائى و شوروى تهيه گرديده بود ، باهم سازگار نبودند، با آنهم در اوائل 1960 (1339) ، يكتعداد نقشه ها با مقياس بزرگتر و تشریحات مفصل تر توليد و تهيه گرديد و اين نقشه ها مدت يكدهه وحتى تا زمانيكه توپوگرافر هاى اتحاد شوروى در رياست كار توگرافى افغانستان موظف بودند و نقشه ها را از درجه محرميت آن پائين آورده بودند ، موجود بود.

ايالات متحده امريكا از سال 1936 الى 1978 به شيوه محدود سعى و كوشش ميكرد تا موضوع ذخائر طبيعى يا معادن افغانستان را تعقيب و دنبال نمايد.

وزارت خارجه ايالات متحده به استناد راپور هائيكه در قسمت ذخائر منرال ها يا معادن افغانستان بدست آورده بود ، در سال 1963 اظهار نموده بود كه شايد در افغانستان ذخائر اندك و كمى از منرال ها يا معادن وجود داشته باشد كه مورد علاقه و دلچسپى ايالات متحده امريكا واقع گردد، اما در زمينه بايد مطالعات و تحقيقات بيشتر و همه جانبه صورت گيرد. روى اين منظور به سفارت امريكا مقیم كابل وظيفه داده شد تا در زمينه معلومات حاصل نموده و راپور تهيه نمايد. اما در سال 1960 كنترول و مراقبت توسط متخصصين شوروى و ايجنت هاى افغان كى-جى-بى (خلقى ها و پرچمى ها) از وزارت معادن و صنايع وبخصوص از رياست سروى جيولوجى افغانستان ، به اندازه بود كه مانع بدست آوردن معلومات و افشأ مكمل اسناد و راپور هاى ارزيبابى ذخائر منرال ها يا معادن كشور مى شد.

بعدها حكومت افغانستان از اداره انكشافى ملل متحد تقاضا نمود تا در قسمت ارزيبابى پروژه سروى جيولوجى افغانستان مساعدت نمايد.

اداره متذكره به اساس درخواست و تقاضاى حكومت افغانستان براى ارزيبابى نمودن پروژه سروى جيولوجى افغانستان ، دو نفر جيولوجيست هاى كانادائى را استخدام و امور پروژه ارزيبابى سروى جيولوجى افغانستان را به آنها محول نمود.

جيولوجيست هاى نامبرده ، ارزيبابى و مطالعات شانرا در سال 1974 (1353) شروع و در سال 1976 (1355) به پايان رسانيده و در مورد چنين نظريه دادندكه: ذخائر منرال ها و معادن افغانستان خيلى ها مناسب و دلچسپ اند و از كار شكنى ها و مخفى نمودن اسناد ، اوراق راپور هاى سروى و موانع ايكه در قسمت ارزيبابى و تحقيقات شان توسط مشاورين و متخصصين شوروى و ايجنت هاى (كى - جى - بى) افغان شان ، ايجاد ميگرديد شكايست داشتند. با آنهم نتايج ارزيبابى و تحقيقات شانرا در سال 1977 (1356) در 419 صفحه طبع و نشر نموده از طريق اداره انكشافى ملل متحد مقیم كابل به حكومت افغانستان ارسال نمودند. اما بازم در اثر توطئه و دسائيس مشاورين شوروى و فعاليت ايجنت هاى شوروى كه در وزارت خانه ها مؤظف بودند ، حكومت را وادار نمودند تا راپور متذكره را بحيث اسناد خيلى ها محرمانه ، سانسور و حفظ نمايد.

اما بعدها بانك جهانى در سال 1977 (1356) اعلان نمود كه راپور هاى مفيد و دلچسپى را راجع به انكشاف صنايع و اقتصاد آينده افغانستان ، نشر و به دسترس علاقمندان خواهد گذاشت. ولى با كودتاى ننگين هفت ثور و تجاوز بى شرمانه اتحاد شوروى بر افغانستان ، نشر آن به تعويق افتاد و امروز تا جائيكه ديده ميشود راپور ذخائر منرال ها و معادن افغانستان در كشور هاى غربى طبع گرديده و به دسترس علاقمندان قرار دارد.

ديپانو شميره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين تاسو په درنښت همكارى ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيكه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de يادښت: دليكنيزي بڼې پازوالي د ليكوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليكنه له راليرلو مخكې په خير و لولى

2- تا جائیکه اطلاع داریم در این اواخر از خلال راپور های وزارت دفاع امریکا ، ذخائر منرال ها و معادن افغانستان ، موضوع روز جراید، روزنامه ها و رادیو تلویزیون های داخل افغانستان و خارج از کشور و ایالات متحده امریکا گردیده است.

وزارت دفاع امریکا بعد از آنکه رژیم طالبان را سرنگون نمود ، در کنار فعالیت های نظامی خود ، به فعالیت های دیگری در کشور ما دست زده است و یکی از این فعالیت ها ، سروی مجدد جیولوجی افغانستان و کشف ذخائر منرال ها و معادن آن است.

وزارت دفاع ایالات متحده امریکا مدعی است که جهت بازسازی و اعمار مجدد افغانستان ، پنتاگون جیولوجیست های امریکائی را در سال 2004 به افغانستان فرستاده است. جیولوجیست های مذکور بعد از داخل شدن به افغانستان ، به کتابخانه سروی جیولوجی افغانستان رفته یک تعداد چارت ها و نقشه ها و ارقامی را که در کتابخانه موجود بود ، جمع آوری نموده بعد از مرور آنها پی بردند که نقشه ها و ارقام در دهه 80 که افغانستان در اشغال قوای سرخ شوروی قرار داشت ، توسط متخصصین اتحاد شوروی تهیه گردیده است ، اما این نقشه ها و ارقام انکشاف و توسعه داده شده است، اما بقول انجنیر احمد که در سال 1970 در وزارت معادن و صنایع ایفای وظیفه می نمود ، در اثنای جنگ های داخلی ، نقشه ها و ارقام و راپور های سروی جیولوجی ، توسط جیولوجیست ها به منازل شان برده شده تا محفوظ و سالم بمانند و زمانیکه در سال 2001 امریکا بر افغانستان تجاوز نمود و رژیم طالبان را ساقط نمود ، جیولوجیست های افغان نقشه ها و اسناد سروی را به کتابخانه سروی جیولوجی تحویل دادند.

جیولوجیست های مؤسسه سروی جیولوجی ایالات متحده امریکا با استفاده از نقشه های کهنه که از کتابخانه سروی جیولوجی افغانستان بدست آورده بودند، در سال 2006 برای تثبیت ذخائر منرال های افغانستان ، دست به یک سلسله سروی های فضائی زدند در این سروی از وسایل مدرن و پیشرفته قوه جاذبه و آلات اندازه گیری مقناطیسی که در یک طیاره PS (پی-اس) قوای بحری امریکا جایجا ساخته شده بود ، استفاده نموده و طیاره مذکور را که نقشه برداری مناطق یا ساحات دارای منرال ها یا معادن در 70 فیصد حدود خاک افغانستان را به پرواز در آورده بودند ، استفاده نمودند. نقشه هایی را که توپوگرافر های امریکائی تهیه و تولید نموده بودند ، خیلی ها اطمینان بخش بود ولی باز هم جیولوجیست ها برای قناعت خاطر شان در سال 2007 برای مطالعات دقیق به افغانستان بازگشتند و اینبار یک طیاره کهنه بم افکن انگلیسی را با سامان آلات ایکه از سه ضلع یا بُعد ، ذخائر زیر زمین عکس برداری میکرد ، برای سروی منرال ها یا معادن افغانستان استفاده نمودند و یا بکار بردند و این سروی یکی از سروی هائی بود که تا آن زمان در افغانستان صورت نگرفته بود و جیولوجیست های امریکائی روی ارقامی که از سروی جدید بدست آورده بودند ، نتایج سروی را بسیار تعجب آور شمردند.

ادامه دارد